

Sociologická pozorování cyklistů a nový systém Cyklisté sobě

Vratislav Filler

Laboratoř udržitelného urbanismu

Setkání Cyklisté sobě

Praha, 27. 2. 2024

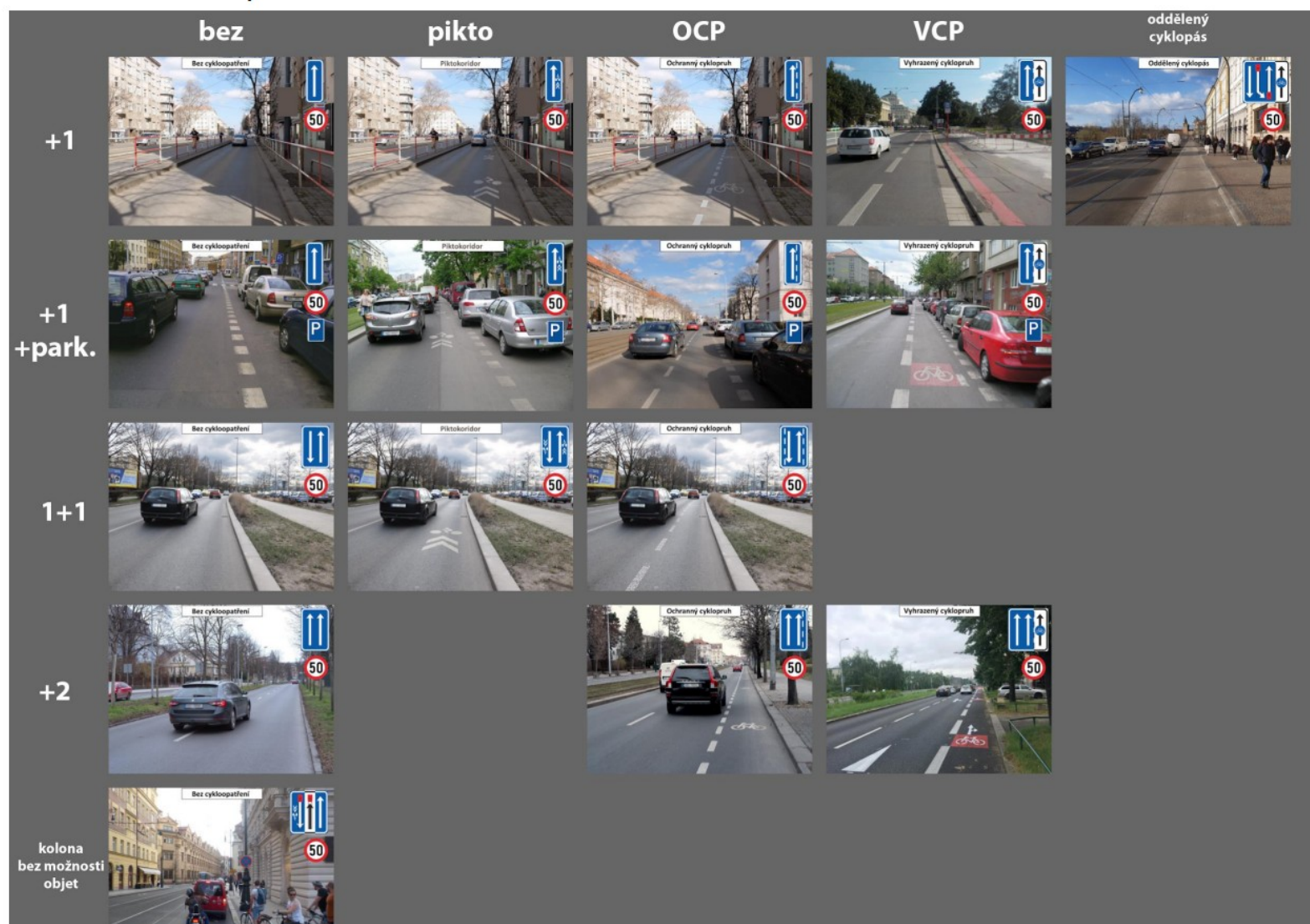
Obsah

- * Dotazovací průzkum jaro 2023
- * Metoda Focus group a pozorování v centru Prahy
- * Obecné výsledky pozorování
- * Závěry pro dánské pásy a zastávkové mysy
- * Návrhy opatření a nakládání s nimi
- * Nová geodatabáze Cyklisté sobě

Dotazovací průzkum 2023

- Cíl: Ověřit rozdíly ve vnímání integračních opatření, zejména OCP, pikto.
- Respondenty účastníci DPNK v Praze a Klub přátel AM, 1300 vyplněných, 1050 nezkráceně
- Výsledky zpracovány ve výzkumné zprávě Michala Šindeláře ([zde](#))

Obrázek č. 1 Matice zkoumaných situací

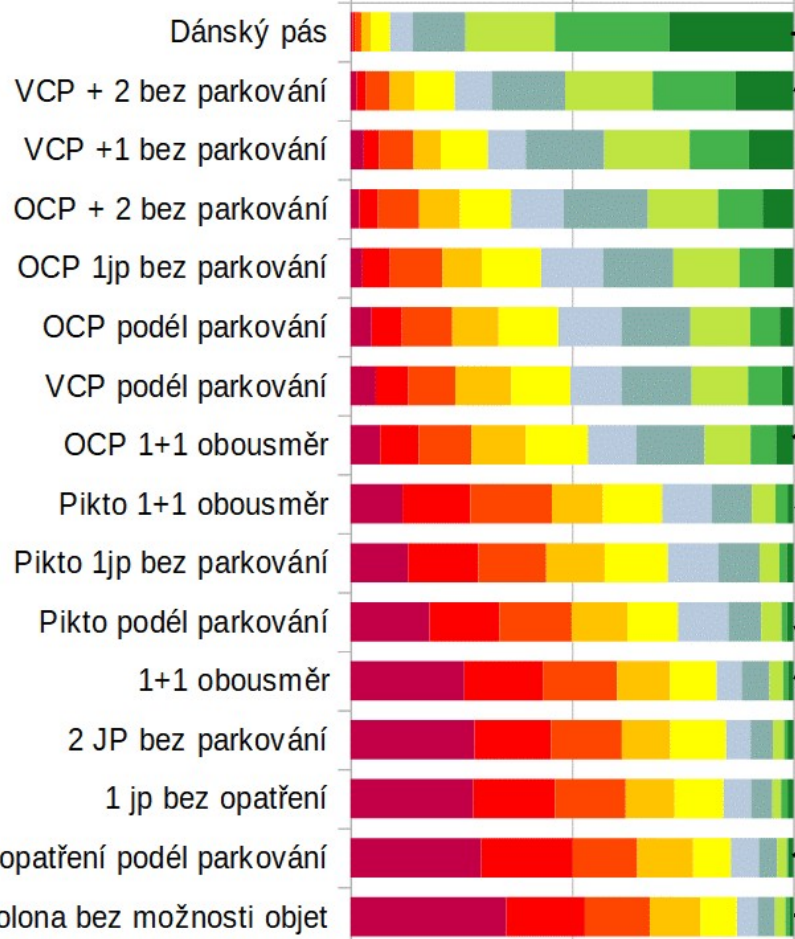

Dotazovací průzkum 2023 (2)

Cítíte se na kole v tomto místě bezpečně?

Respondenti bez rozlišení

0 % 50 % 100

Dánský pás

Cyklopruhy

Piktokoridor

Bez opatření

Kolony

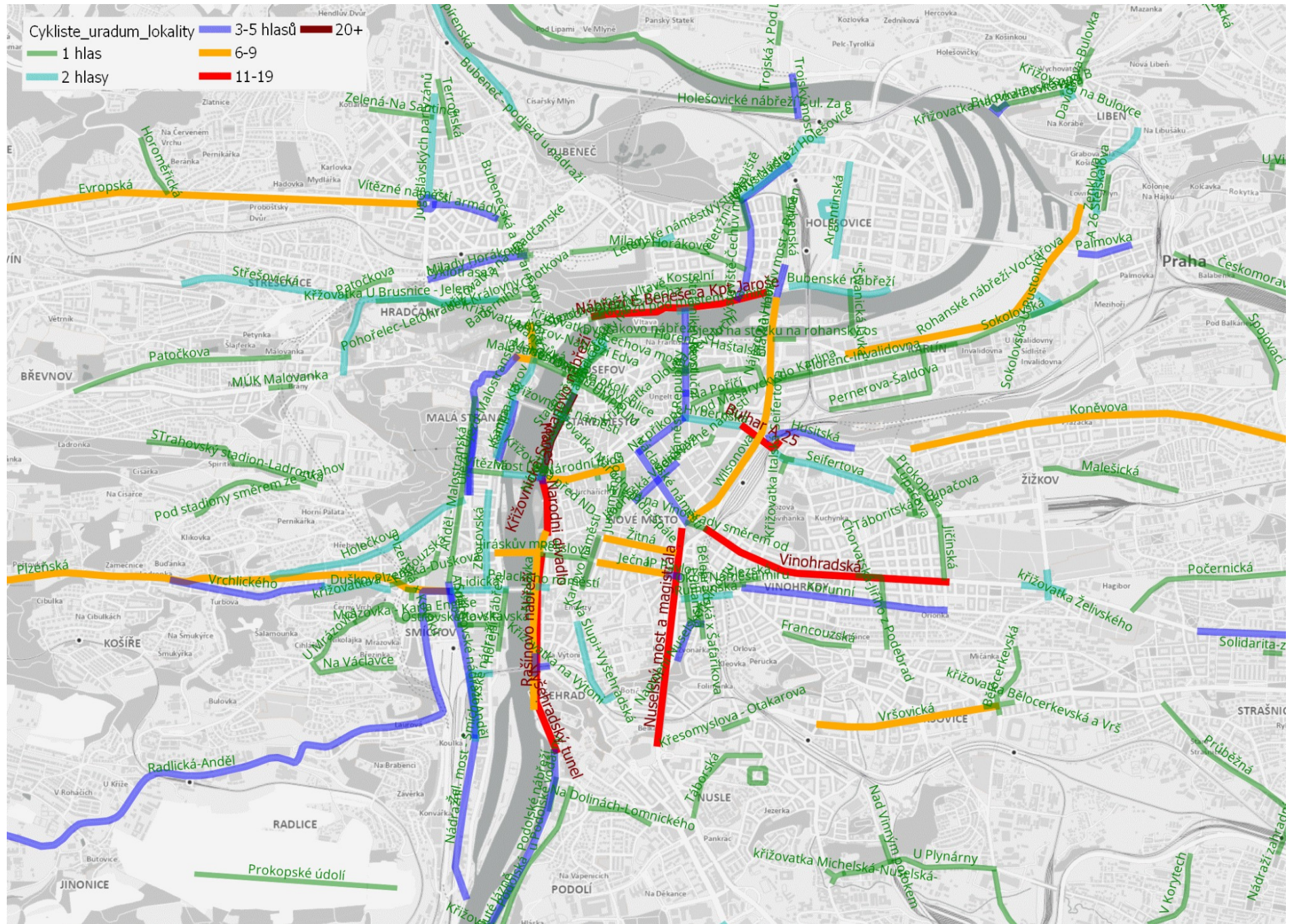

1 - Vůbec ne (A2) 2 (A3) 3 (A4) 4 (A5) 5 (A6)

6 (A7) 7 (A8) 8 (A9) 9 (A10) 10 - Zcela (A11)

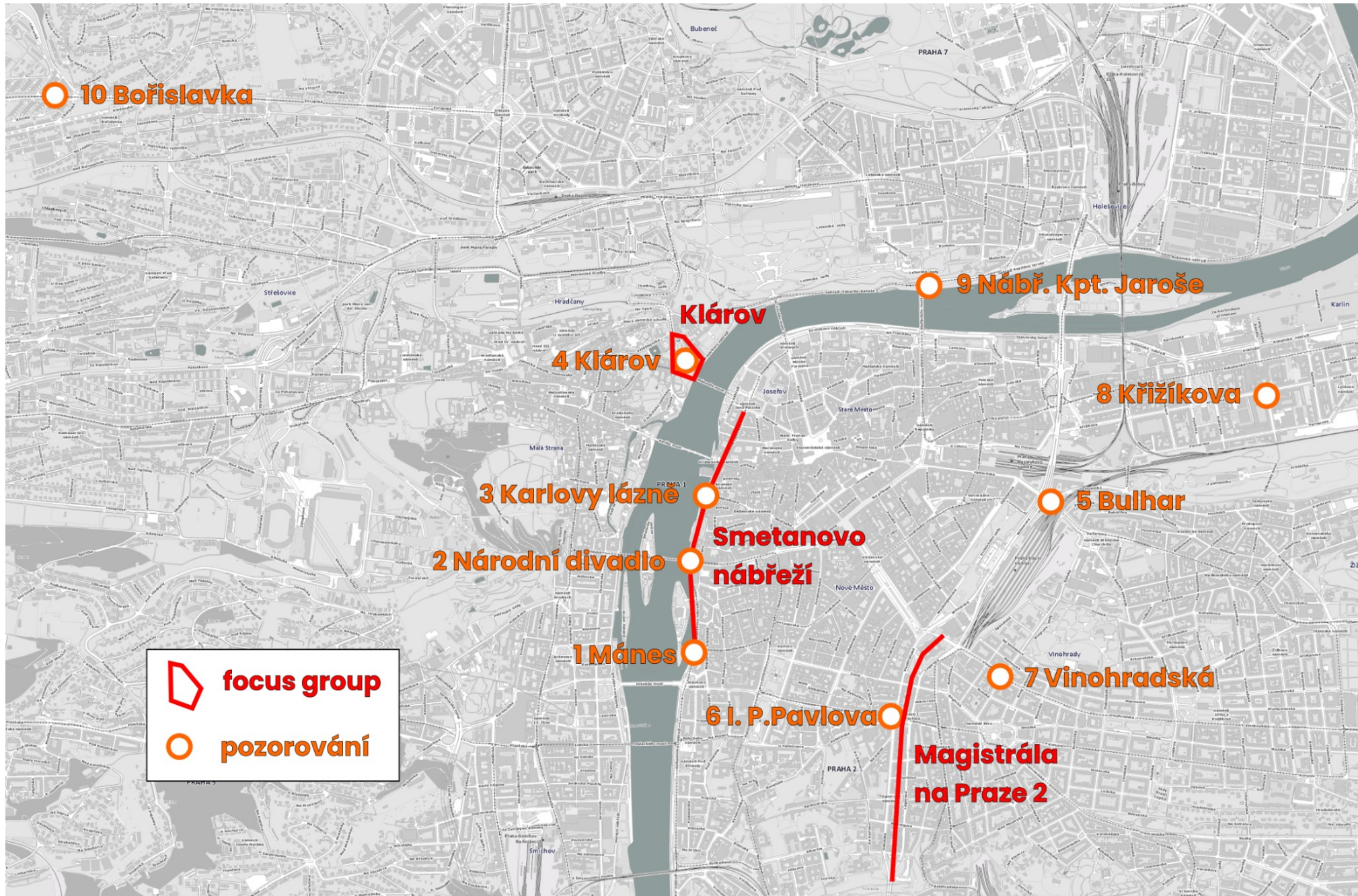
Vytipování míst pro focus group a pozorování

- Vstupem anketa z dotazovacího průzkumu

Vytipování míst pro focus group a pozorování

- Zvolena 3 místa pro skupinové rozhovory (focus group), 10 míst pro pozorování na místě

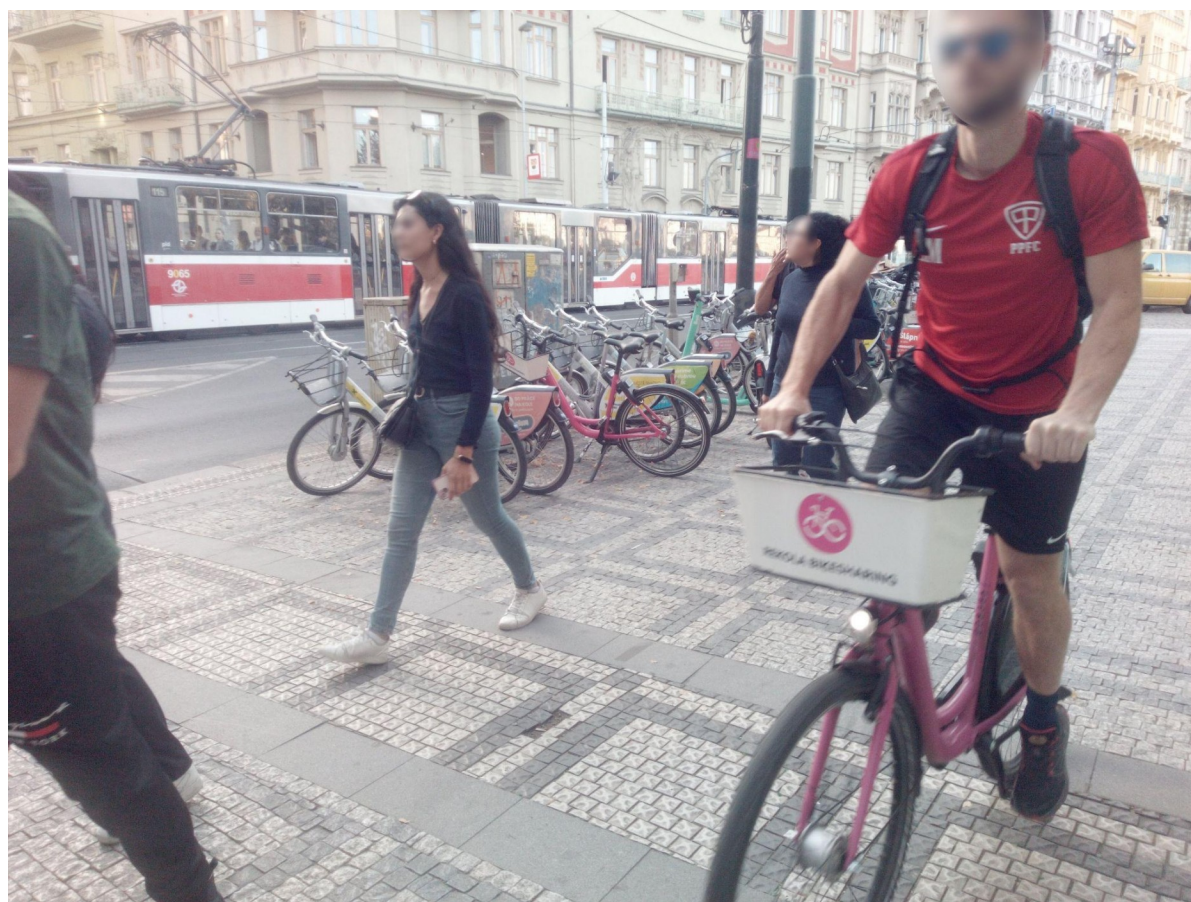
Focus groups

- Účastníci: skuteční uživatelé místa.
- Osloveni na základě uvedených problémových míst v průzkumu.
- Velikost skupiny cca 7 osob. Snaha mít ve skupině aspoň nějaké ženy.
- Vedeno formou cca 2h. polostrukturovaného rozhovoru v červnu 2023.
- Orientační témata: pocity z místa při jízdě na kole; funkční a kritická místa; volba průjezdu; zobecnění pro jiná místa; ideální stav; posouzení dosavadních změn; návrhy na zlepšení.
- Záznam ze skupiny analyzován metodou otevřeného kódování.
- Výstupy z focus groups shrnuty v souhrnné zprávě společně s pozorováními (zde).

Pozorování

- Metoda sběru: nezúčastněné pozorování.
- Zpravidla 5 hodin v ranní a odpolední špičce (6:30 – 9:00, 16:30 – 19:00), červen a září 2023.
- Deskriptivní poznámky metodou AEIOU (Actors, Environment, Interactions, Objects, Users).
- Vybrány kazuistiky typické pro lokalitu nebo ilustrující tamní problémy.
- Doprovodné sčítání relativní četnosti na místě zjištěných podstatných jevů (bikesharing, delivery, HDP/PP, volba směru, apod.), případně pro ověření denní intenzity.
- Kódování kazuistik provedeno u 4 z 10 lokalit.
- Zjištěny limity pozorování a záznamu.
- Výsledky pozorování shrnuty v souhrnné zprávě zde (85 stran), návrhy ve zvláštní zprávě zde (24 stran.) Přepsané zápisníky a další přílohy mají 158 stran.
- Připravujeme metodiku pozorování včetně kódování zápisu a kazuistik.

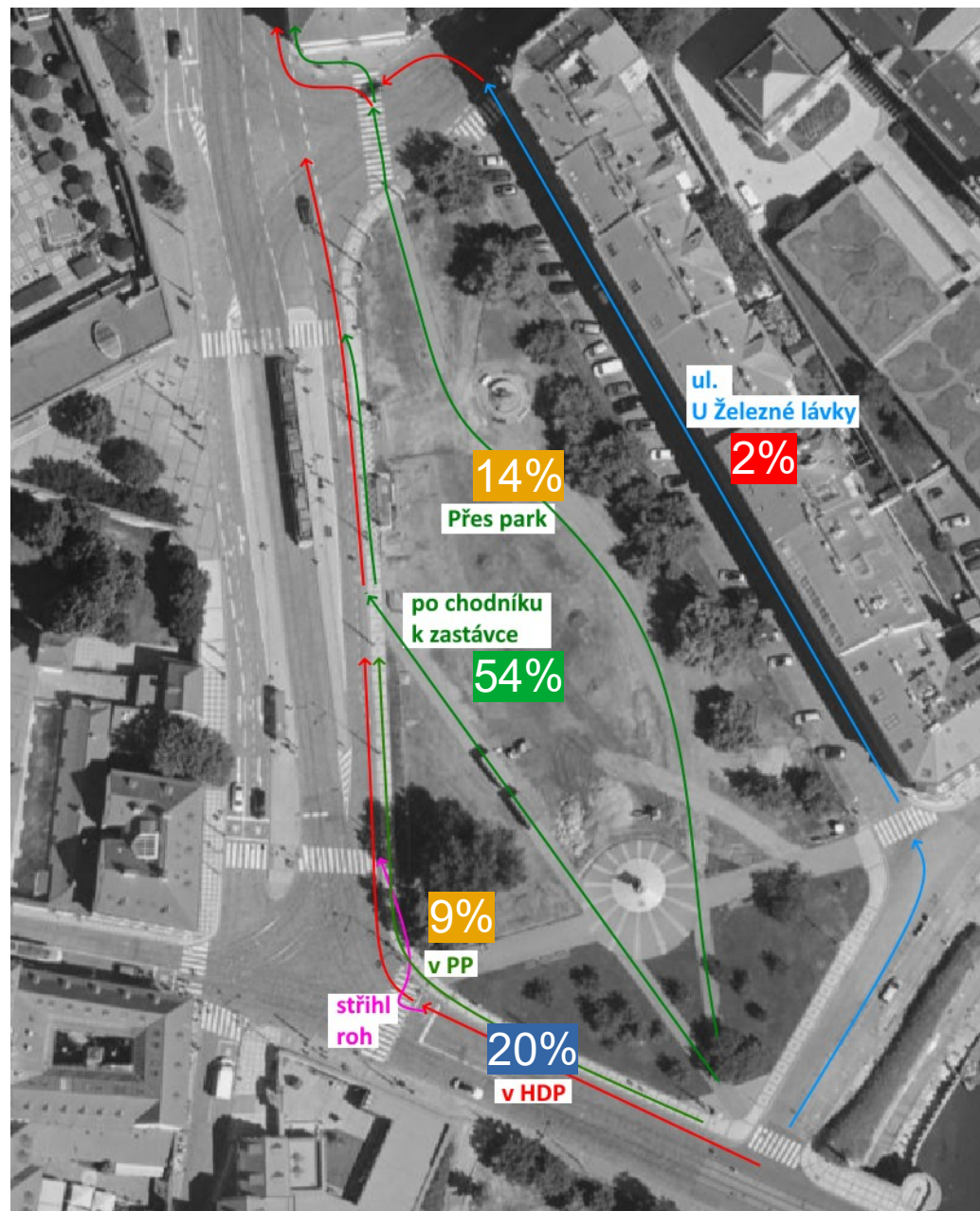
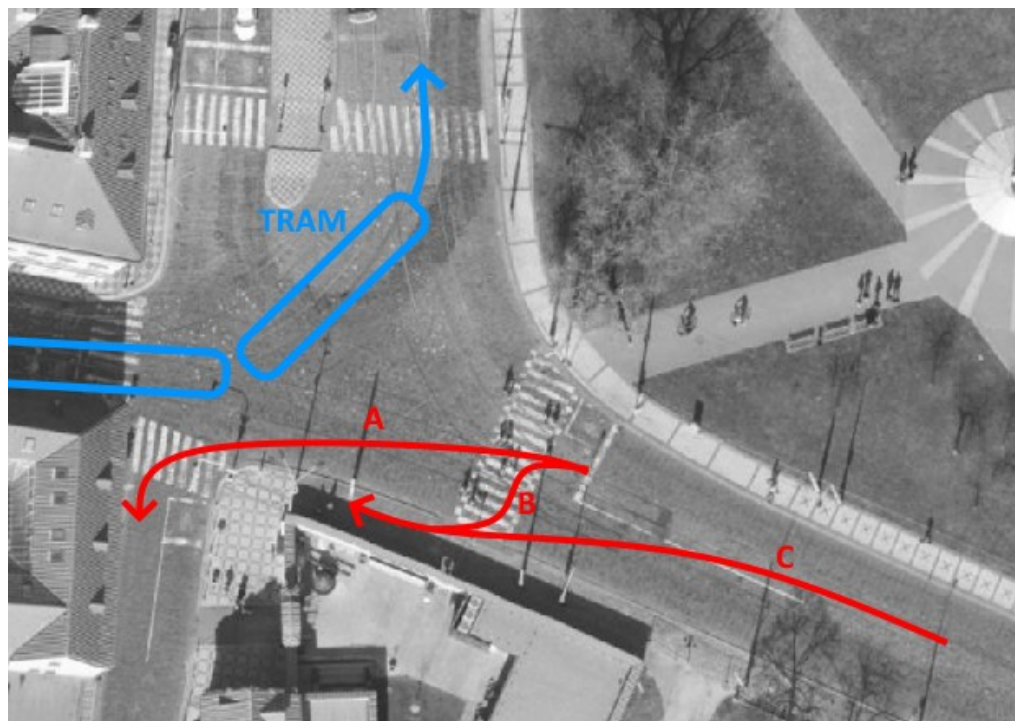
Ukázka kazuistik - Klárov

17:15 Žena Bolt Food viděla od mostu kolonu a bus, tak v klidu jede přes park. O 30" později muž 30 helma totéž, auta tam stojí stále na týž cyklus.

17:23 Muž na Nextbike v obleku na most. Dokud byly ve vozovce kostky, jel po chodníku, pak ale skočil na asfalt.

7:03 Muž z mostu v HDP přes přechod a do ulice U lužického semináře postaru, ne podjezdem.

7:42 Žena na Nextbike z mostu po parkovém chodníku k zastávce a u lva vrací kolo. Rekolo jede od lva parkem na most.

Obecné závěry z focus group a pozorování

Chování cyklistů obecně

- Problémová místa cyklisté využívají (byť neradi), je-li jejich objížďka neefektivní *(z focus group, ovšem nevypovídá o lidech, kteří kvůli takovými místy nejezdí vůbec)*
- Bez kvalitní infrastruktury velmi rozmanité jízdní strategie.
- Kvalitní infrastruktura omezuje problémové chování. Legální řešení ale musí být současně praktické.
- Některé od pohledu riskantní strategie jsou fakticky bezpečné *(neznamená to však, že se cyklisté neodpouštějí i manévry nebezpečných)*.
- Vedení kola je na chodnících přibližně stejně okrajové jako agresivní jízda na nich. Vyskytuje se ale těsné míjení chodců, byť cyklisty jedoucími pomalu.

Konkrétní podmínky a infrastruktura

- Dlažba vede cyklisty (a zejména koloběžkáře) k jízdě po chodníku. Kde byl asfalt, jezdilo se ve vozovce mnohem víc i v silnějším provozu. Žluté kočičí hlavy jsou prakticky no-go.
- Provedli jsme první podrobnější pozorování chování cyklistů na odděleném cyklopásu (viz dále)
- Potvrzena naprostá nevhodnost zastávkových mysů na ulicích se silnou frekvencí AD (viz dále).
- Spontánní nepřímé levé odbočování v některých situacích potvrzuje potřebu usnadnit zřizování prostorově nenáročných nepřímých levých odbočení v signalizovaných křižovatkách.

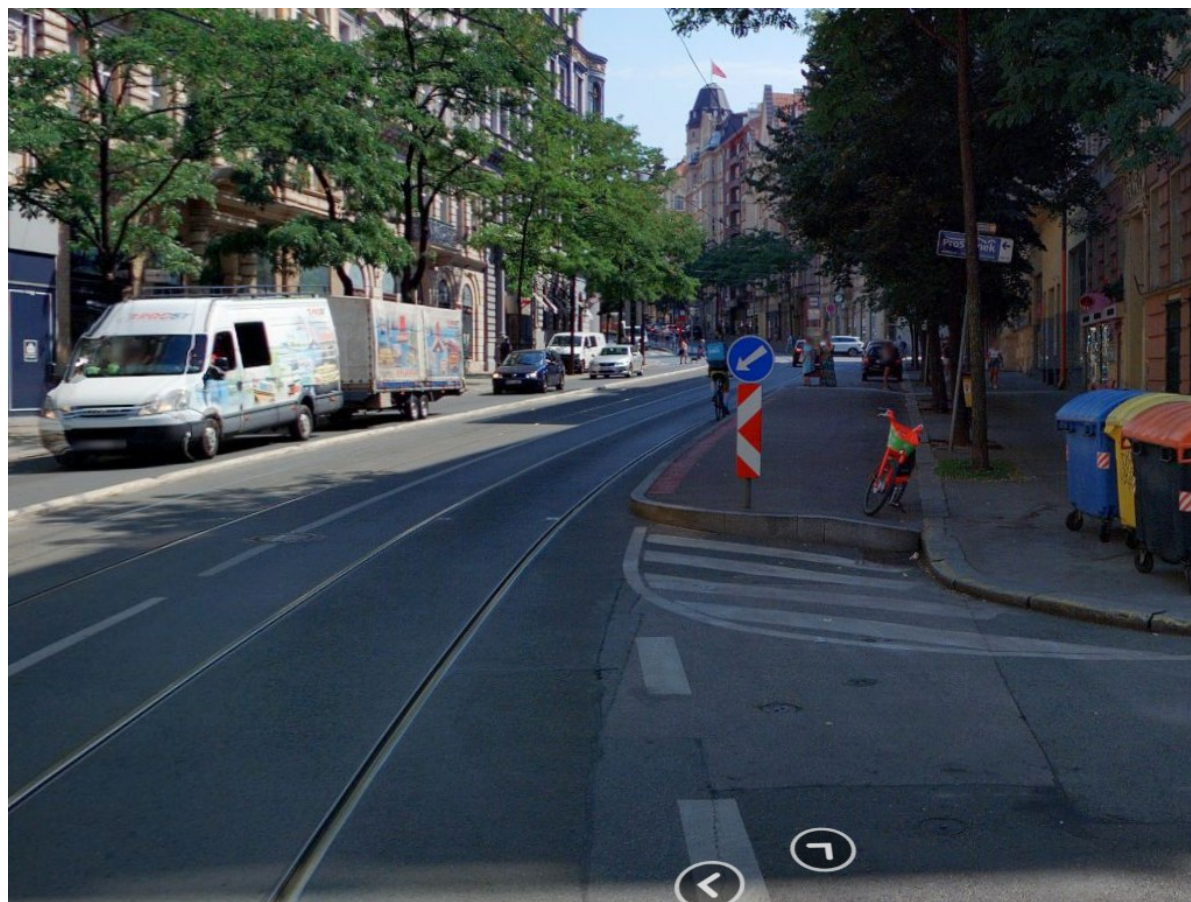
Závěry – dánské pásy

- První systematické pozorování chování cyklistů na cyklopásech na Smetanově nábřeží.
- Z průzkumu 91 % respondentů považuje za spíše bezpečné (VCP 65 %, OCP 55 %, pikto 28 %)
- **Funkční včetně průchodu křižovatkami** (přednost je respektována, je-li udělané dobře).
- V některých místech je žádoucí zřetelnější průchod křižovatkami.
- Problémové vedení obruby obloukem vytvářející na nárožích představu, že jde o chodník: menší respektování přednosti u ND, chodci čekající na přechodu u Slávie
- Nevhodná šikmá obruba (nebezpečná pro vyjetí, pro vozičkáře) nakonec lepší vodorovný varovný pás.
- Pozorována jízda ve vozovce, pokud se v pásu parkuje.
Požadavek uživatelů na sloupky.
- Vhodné šířky 2,25m (pro předjíždění) nebo 1,75 (minimum). Ne 2,0 m.
- Potřebujeme odlišit barvu dlažby pro průjezd křižovatkami v PPR (kde nejde asfalt)

Závěry – zastávkové mysy

- Zastávky jsou kritická místa pro řešení průjezdu cyklistů ulicí.
- **Zastávkové mysy v ulicích se silnou AD jsou problém pro bezpečnost cyklistů.**
- Pozorováním potvrzeno časté vyhýbání se zastávkovým mysům jízdou po chodníku (i u jezdců, kteří by jinak zůstali ve vozovce), a nevhodný způsob jízdy mezi pravou kolejí a obrubou.
- Pozorovány rizikové situace včetně skoronehody (vytlačování předjíždějícím vozidlem).
- Alternativy: cyklovídeň, zastávkový ostrůvek, pojížděný chodník v zastávce, vídeň + CKP.
- Cykloostrůvek vyžaduje min. 7 m chodníku od mysu k budově.
- Cyklovídně úsporné (cca 4m), ale se svými zápory (stání některých chodců v pruhu, ignorování tramvají v zastávce některými cyklisty).
- Standardy aktivní mobility stanovují pro cyklovídně omezující podmínky.
- **Doporučujeme posoudit všechny zastávkové mysy v Praze co do jejich bezpečnosti pro jízdu na kole.**

Ochranný cyklopruh v minimálních parametrech

- Sledováno na nábřeží Kapitána Jaroše (3,75 m, vlevo podélný práh oddělující tramavaj)
- Pozorována těsná předjetí, i snaha cyklistů odradit řidiče od předjíždění (nebo posunout auto co nejvíc vlevo) jízdou v levé části OCP.
- Zaznamenáno najetí na podélný práh („bumlák“) levým kolem auta při předjíždění cyklisty.
- **Potvrzena naprostá nevhodnost profilu 3,75m v místě, kde OCP neslouží k předjetí kolony.**
- Z pozorování v místě nebylo možné učinit závěr o vhodnosti změny formy integrace (např. piktokoridor středem), anekdotická zkušenost je, že OCP pocit bezpečí oproti „ničemu“ zvýšil.
- Formulováno doporučení odstranit podélný práh v tomto místě, kde není důvod bránit stání vozidel v kolonách (neboť se zde nevyskytují).
- Formulováno doporučení **prověřit uliční profily s jedním JP odděleným od tramvaje podélným prahem co do možnosti tento odstranit tam, kde se v JP netvoří kolony.**

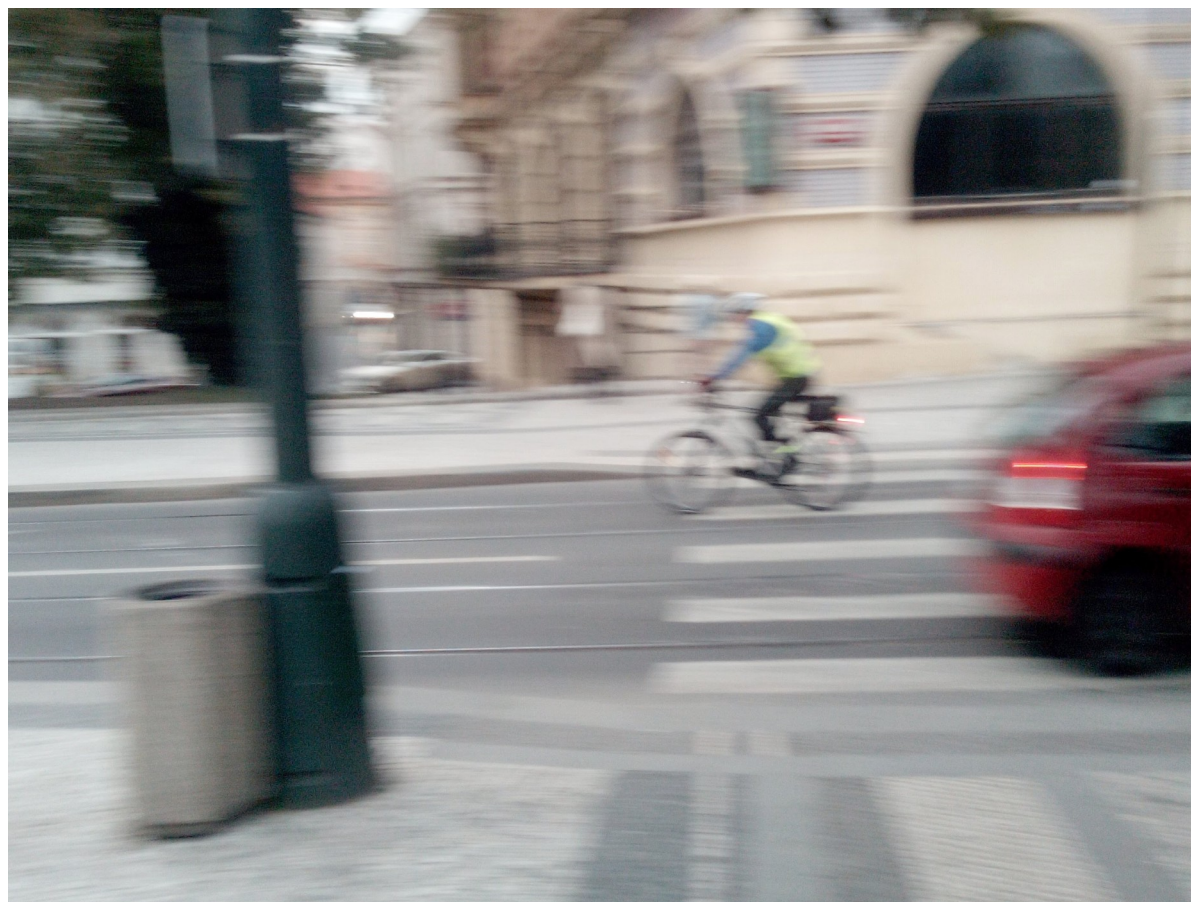
Další zjištění

- Ignorování semaforu na výjezdu z náplavky u Mánesa (jízda dle návrhu SSZ pouze 9,5 %).
- Dobrá koexistence cyklistů a chodců na nábřežních chodnících v centru do cca 7:30 ráno.
- Relativně časté objíždění Bulhara po tramvajových kolejích z a do Bolzanovy.
- Vysoký podíl rozvážky na kole v místech jinak pro cyklisty nepříznivých (Vinohradská, IPP).
- Překvapivě vysoká frekvence AD v Křižíkově od Šaldovy (odhad až 3500 aut za den).
- Pozorováním někde zjištěny i problémy pro chodce (Bořislavka, a.d.)

Plány na budoucí pozorování

- 2024 naplánována nejméně 3 další pozorování, asi vybereme z následujících:
- Náměstí Jana Palacha: pozorování spíš nakolik AD brání zlepšením (kolony na Mánesově mostě, levé řazení u ostrůvku Staroměstská).
- Cyklostezka A2 u lávky HolKa: Vztah chodců a cyklistů, dostatečnost nebo nedostatečnost čtyřmetrové společné stezky při těchto frekvencích, synergie s projektem CEAML.
- Pozorování specifického aspektu pro vyladění metodiky (zastávky Patočkova).
- Křižíkova u Thámovy po obnově piktokoridoru v r. 2023.
- Další pozorování OCP v profilu 3,75m.
- V projektu CEAML bude provedeno sčítání v okolí lávky HolKa a sčítání a měření na nových OCP v Černo-kostelecké.

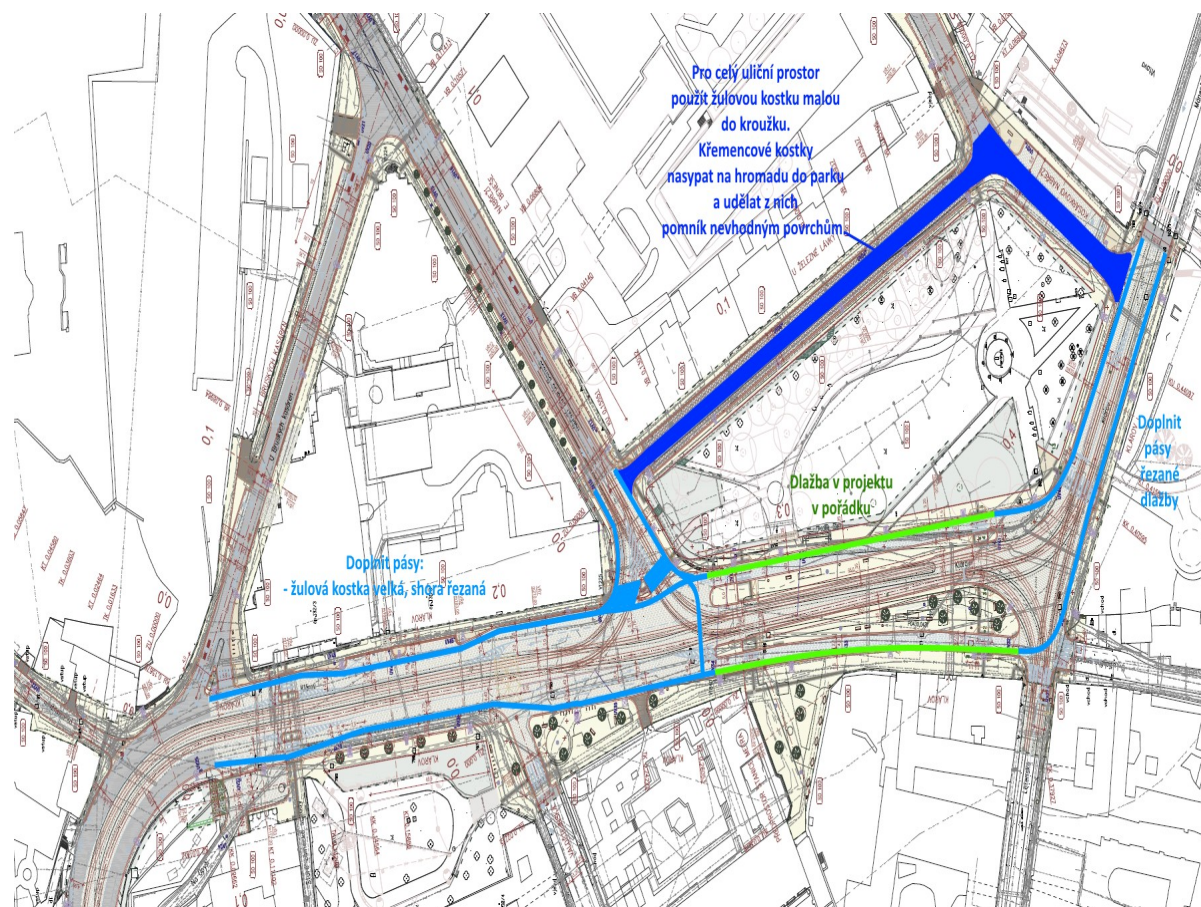

Návrhy opatření a změn

- Formulováno přes 80 jednotlivých návrhů od nestavebních úprav po změny norem.
- Rozděleno na opatření v gesci městských částí a magistrátu a na konci roku 2023 rozesláno.
- Praha 1: Klárov konzultován na MČ 9/23. Budeme se připravovat na další jednání.
- Praha 2: Zasláno, budeme se připravovat na jednání.
- Praha 6: Představeno na pracovní skupině BESIP na MČ v únoru 2024, část úprav na Bořislavce bude předmětem zadání úprav cyklotrasy A 160 (Evropská), zadané ODO MHMP.
- Praha 8: Představeno na pracovní schůzce, podněty budou prověřeny.
- MHMP: V interním připomínkování členy KCD pro výběr věcí, které dále sledovat.

Podněty zavedeny do nového systému Cyklisté sobě, kde je možné sledovat postup při jejich řešení.

<https://gisquick.dopracenakole.net/?PROJECT=automat/cyklistesobe>

Nový informační systém Cyklisté sobě

<https://gisquick.dopracenakole.net/?PROJECT=automat/cyklistesobe>

The screenshot displays the 'Nový informační systém Cyklisté sobě' (New Information System for Cyclists) interface. On the left, a 'CONTENT' sidebar lists layers: 'Base Layers', 'Overlay Layers', and 'Legend'. The 'Overlay Layers' section includes 'Problémová místa druh' (checked), 'Problémová místa řešení' (checked), 'Správní hranice', 'Vrstevnice', and 'Praha systém cyklotras'. The main map area shows a street grid in Prague with several highlighted cycle routes in various colors (blue, green, red). A blue location pin is placed on the map, corresponding to the 'Cyklovídeň Italská' issue. On the right, a 'Problémová místa druh' panel provides details for the selected issue. Below the map, a table lists the details of the issue.

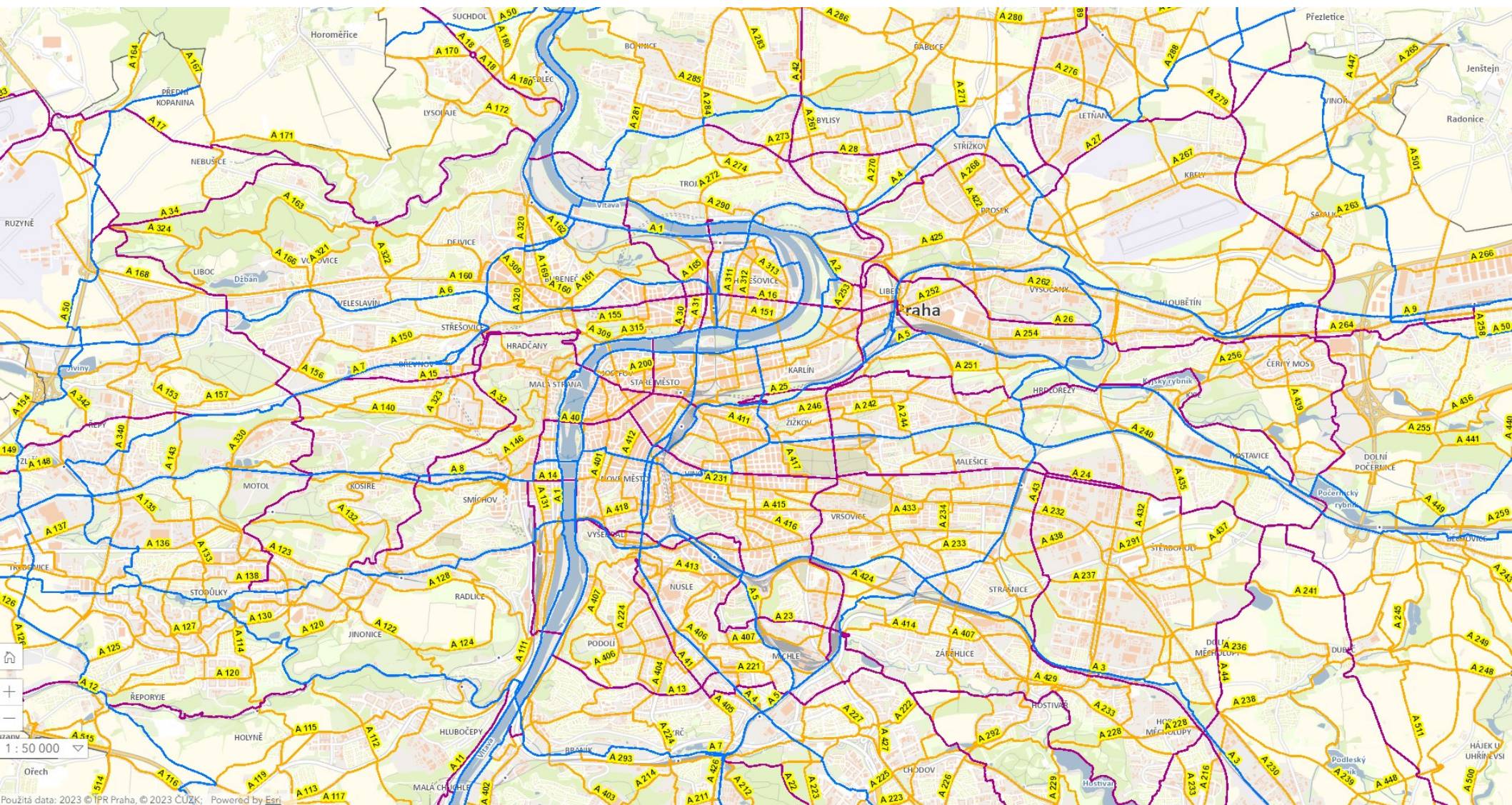
Název podnětu	Stručný popis	Další informace
Cyklovídeň Italská	Tramvajovou zastávku Italská ve stoupání upravit jako cyklisty pojižděný mys (tzv. cyklovídeň).	V červnu 2023 bylo
Přestavba Vinohradské zlepšení projektu	V připravovaném projektu přestavby Vinohradské je pro bezpečnou a komfortní jízdu na kole tře...	Návrhy jsou postav

Nový informační systém Cyklisté sobě (II)

- Systém pro sledování problémů, OOP, projektů.
- 2/24 cca 250 sledovaných podnětů:
 - Z tabulky sledovaných podnětů Cyklisté sobě
 - Návrhy z průzkumů 2023
 - AutoMatem připomínkováná OOP
- Kategorizace podnětů (CKO, integrace, legalizace, a.d.)
- Viditelné workflow (historie, stav řešení v AM, stav na úřadě)
- Editace z GISu nebo webového rozhraní.
- V aktuálně funkční verzi zjednodušení:
 - Nejsou fotky a komentáře
 - Podněty se vkládají přes google formulář (zde), zpracovávají nárazově („back to reality“)
- Další vývoj (2024+):
 - Doplnit všechny smysluplné podněty z cyklistesobe.cz
 - Doplnit fotky, komentáře, formulář s mapou
 - Řešení pro jiné uživatele cyklistesobe.cz
 - Zmrazení nebo vypnutí cyklistesobe.cz

Problémová místa druh	
Název podnětu	CKO Palmovka
Stručný popis	Cykloobousměrka v ulici Palmovka (ve stoupání)
Další informace	Cykloobousměrka ulicí Palmovka. Rychlejší a snadnější spojení Palmovky-parku Pod Plynojemem a Krejčárku. Ulice je dostatečně široká (vozovka 9m, 2x podélné stání). Pro snadný vjezd na pěší zónu Palmovky snížení obrubníku. Odbor dopravy MČ P8 slíbil v září 2013 zadat vypracování projektu.
Autor podnětu	Mar
Založeno	
Region	Praha
Obec / MČ	Praha 8
Cyklotrasa	A 42 temp.
Stav na úřadě	2/24: MČ prověří realizovatelnost, možná ve spojení s projektem školní ulice.
Stav CS	2/24: Jednáno na MČ
Historie	9/13: Odbor dopravy MČ P8 slíbil zadat vypracování projektu. 8/17 Začleněno do dopisu Praha 8 - úvodní podněty 11/17: Podnět v AM odložen 2/24: Jednáno na MČ 2/24: MČ prověří realizovatelnost, možná ve spojení s projektem školní ulice.
stavpodnet_s...	Aktivní - Řešený s úřady
typpodnet_typ	Cykloobousměrka

A co dál?

Setkání Cyklisté sobě
Praha, 27. 2. 2024

